

Kan vi måle koens velfærd?

Kvægkongres 2024

Peter Raundal, SEGES Innovation

Søren Kørup Christensen, SEGES Innovation

STØTTET AF

Mælkeafgiftsfonden

STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

Hvorfor måle koens velfærd

- **Dyrevelfærd = summen af dyrets gode og dårlige oplevelser**
- Detaljerede krav til dyrevelfærd
  - Sengebåse, gangarealer, drikkekar, børster, areal
  - Fysiske rammer, ingen garanti for god dyrevelfærd
- Kan vi aflæse hvordan dyrene har det i de fysiske rammer
- Være en bedre måde at vurdere dyrevelfærd på

Velfærdsindikatorer vs. sand velfærd

'Sand' dyrevelfærd

Velfærdsindikatorer vs. sand velfærd

'Sand' dyrevelfærd

Velfærdsindikatorer vs. sand velfærd

Ressourcedata

Mål på senge
Areal/ko
Belægningsgrad
Bredde af gange

'Sand' dyrevelfærd

Velfærdsindikatorer vs. sand velfærd

Dyrebaserede data

Registerdata

Dødelighed
Sygdomsbehandling

Data fra stalden

Halthed
Renhed
Rejse sig adfærd
Flugtafstand

Ressourcedata

Mål på senge
Areal/ko
Belægningsgrad
Bredde af gange

'Sand' dyrevelfærd

Velfærdsindikatorer vs. sand velfærd

Dyrebaserede data

Registerdata

Dødelighed
Sygdomsbehandling

Data fra stalden

Halthed
Renhed
Rejse sig adfærd
Flugtafstand

Sensordata

Dgl. mælkeydelse
Drøvtygning
Aktivitet

Ressourcedata

Mål på senge
Areal/ko
Belægningsgrad
Bredde af gange

'Sand' dyrevelfærd

Velfærdsindikatorer vs. sand velfærd

Dyrebaserede data

Registerdata
Dødelighed
Sygdomsbehandling

Data fra stalden
Halthed
Renhed
Rejse sig adfærd
Flugtafstand

Sensordata

Dgl. mælkeydelse
Drøvtygning
Aktivitet

Ressourcedata

Mål på senge
Areal/ko
Belægningsgrad
Bredde af gange

Sammenvejning

'Sand' dyrevelfærd

Målt dyrevelfærd

Velfærdsindikatorer vs. sand velfærd

Dyrebaserede data

Registerdata
Dødelighed
Sygdomsbehandling

Data fra stalden

Halthed
Renhed
Rejse sig adfærd
Flugtafstand

Sensordata

Dgl. mælkeydelse
Drøvtygning
Aktivitet

Ressourcedata

Mål på senge
Areal/ko
Belægningsgrad
Bredde af gange

Sammenvejning

'Sand' dyrevelfærd

Målt dyrevelfærd

Dyrebaseret velfærdsindeks for kvægbesætninger

- Mål: Udvikle et dyrebaseret velfærdsindeks for malkekvægsbesætninger
  - Afspejle dyrevelfærden baseret på koens oplevelser og ikke ressourcer
  - Praktisk anvendelig – ikke for tidskrævende
  - Sammenveje registerdata og aflæsninger på køerne

Dyrebaserede indikatorer – 10 stk.

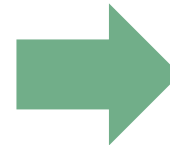
Indikator
Flugtafstand
Almenbefindende
Renhed
Hudlæsioner
Overgroede klove
Ligge i bås
Rejse sig
Kollision
Huld
Halthed

Dyrebaserede indikatorer – 10 stk

Indikator	Vurderingsskala		
Score	0	1	2
Flugtafstand			
Almenbefindende			
Renhed			
Hudlæsioner			
Overgroede klove			
Ligge i bås			
Rejse sig			
Kollision			
Huld			
Halthed			

Registerbaserede indikatorer fra kvægdatabasen 16 stk.

- Andel med mastitis (behandlinger)
- Andel andre lidelser
- Andel køer med forhøjet BHB
- Celletal ved YKTR
- Malkeår
- Andel magre køer ved slagtning
- Andel nyinfektioner
- Dødfødte
- Kalvedødelighed
- Kodødelighed
- Slagtedata (andel)
  - Trykninger
  - Bughindebetændelse
  - Leverbylder
  - Fedtlever
  - Lungebetændelse
  - Knoglebrud

Registreringer i malkekvægsbesætninger

- 60 besætninger besøgt i 2022 og 2023
- Løsdrift, ingen afgræsning, > 150 køer, HF
- Inddelt i tre grupper baseret på gangbredde og sengelængde

Eksempel med 3 sengerækker	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
	Lovmål – stor race	DK anbefalinger 01	Under DA 01
Sengebås, ved væg, m	$\geq 3,0$	2,6 – 3,0	$\leq 2,6$
Sengebås, åben front, m	$\geq 2,85$	2,45 – 2,85	$\leq 2,45$
Gang mellem sengerækker, m	$\geq 2,6$	2,4 - 2,6	$\leq 2,4$
Gang bag foderbord, m	$\geq 4,0$	3,6 – 4,0	$\leq 3,6$

Gennemførelse af et besætningsbesøg

- Forberedelse hjemmefra med liste med udvalgte køer
- 30 % ekstra køer på listen.....

Besætningsstørrelse	Antal køer i stikprøve	Ca. tidsforbrug
150 køer	60	2-3
300 køer	73	3-4
600 køer	82	4-5

Handwritten data sheet showing cow IDs and associated data. The sheet is organized into columns for 'OKR.no.', 'H.', 'V.', and 'Rejseford.'. The data includes a list of cow IDs (e.g., 3304268, 3304276, 3304300) and handwritten 'X' marks indicating specific data points. At the bottom, there are handwritten notes and a summary of counts.

Summary of counts at the bottom of the sheet:

4926 H3	4521 H3	6181	5962	6195	48	40
5359 H3	4770 H3	6158	6038	6292	6218	6210
		6087	6239	5706	6111	6201

App til registreringer

- Frygtsomhed

Opret ny frygtsomhedstest

Ny registrering af frygtsomhedsscore

* Name

Anja

Sektion nr.

1

CKRnr.

99999

Frygtsomhedsscore

1. Koen undviger mellem 10 cm - 0,5 m

Gem data

Staldregistrering

SEGES
INNOVATION

Koens placering i sengebås?

0. Koen ligger korrekt i sengebås

Hvordan er koens rejse-sig adfærd?

0. Pause på max. 3 sekunder på forknæ

Kollisioner med inventar eller nabodyr?

0. Ingen kollision med inventar eller nab

Hvordan er koens almene tilstand?

0. Upåvirket

Hudforandringer?

1. Samlet areal under én håndflade

Huld?

0. Normal

Beob?

Indsend data

Dyrebaserede indikatorer

Hvordan skal der måles?

Hvordan skal der måles?

Liggeadfærd

Sengebåse

Sengebåse

Regnemodel for velfærdsindeks

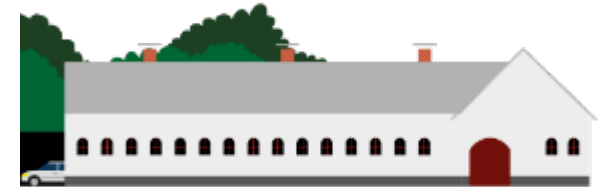
Dyrebaserede

+

Kvægdatabasen

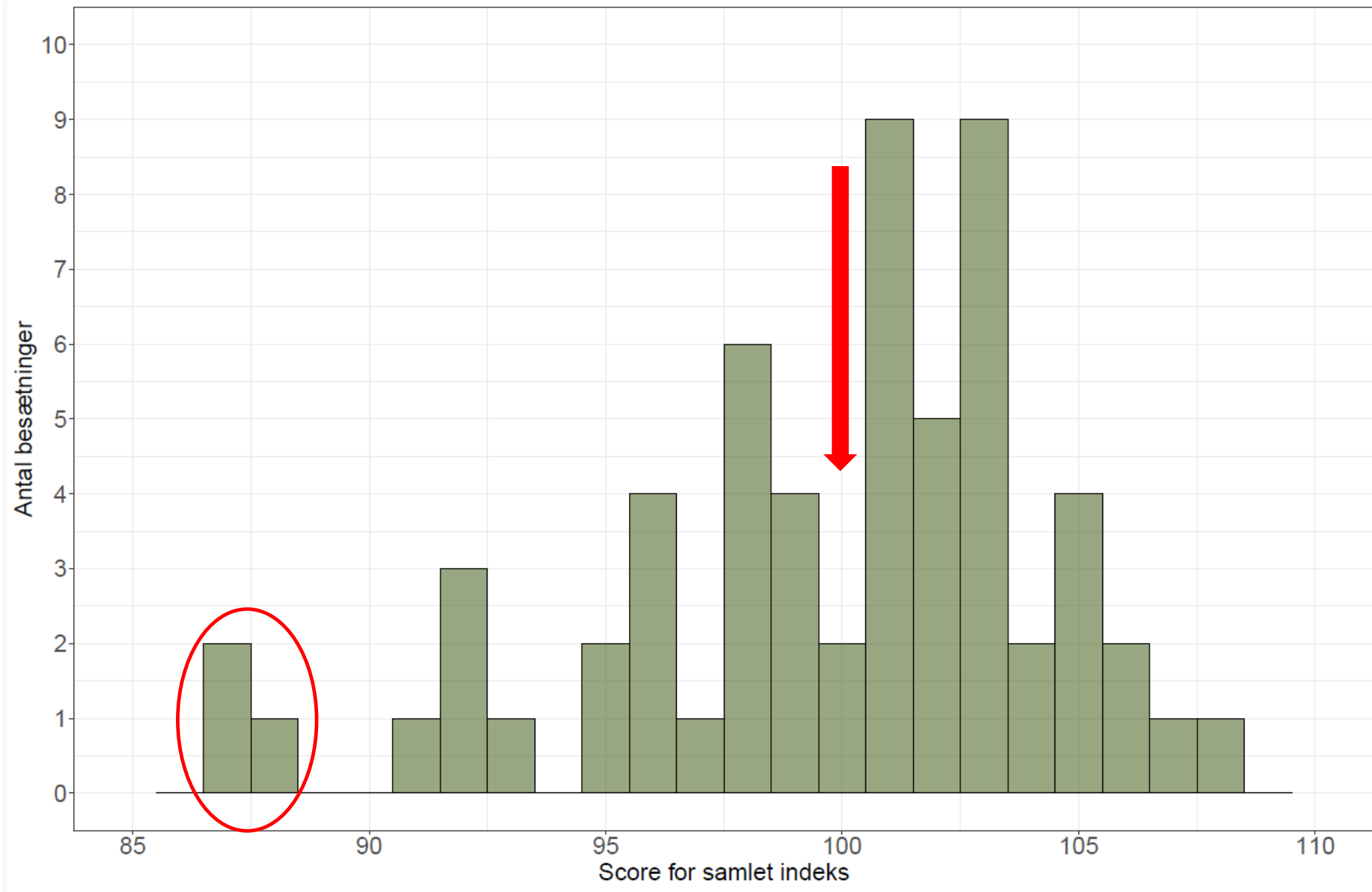
=

Samlet indeks for besætningen

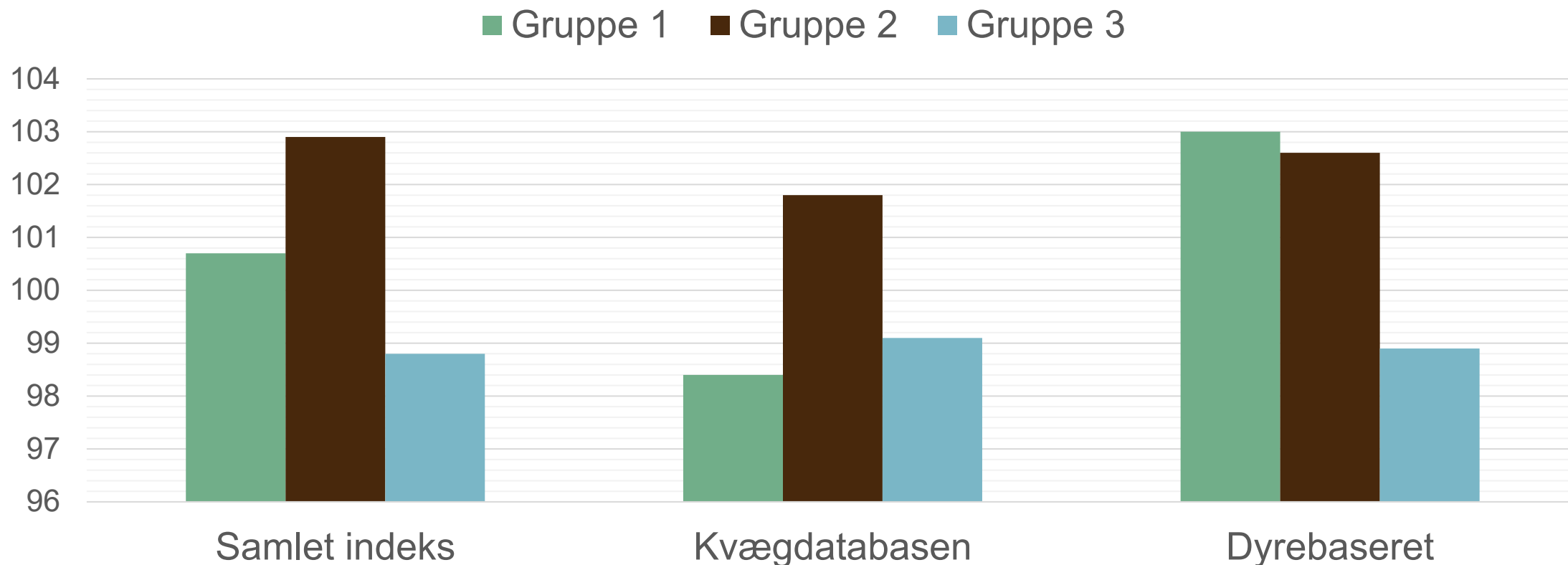
- Omregnet til afvigelse fra 100
- > 100 = bedre velfærd

Fordeling af besætninger

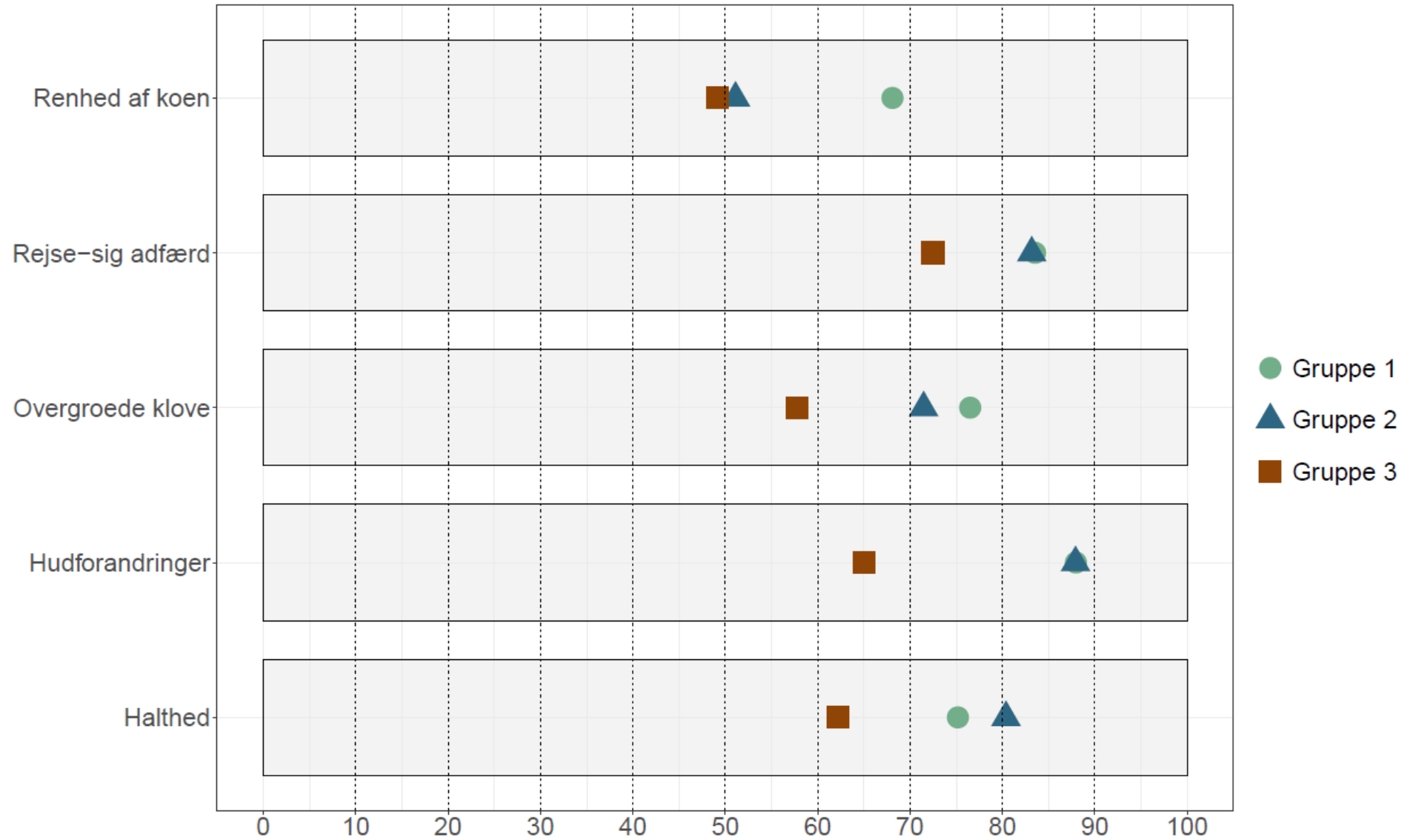
Indeks i grupper af besætninger

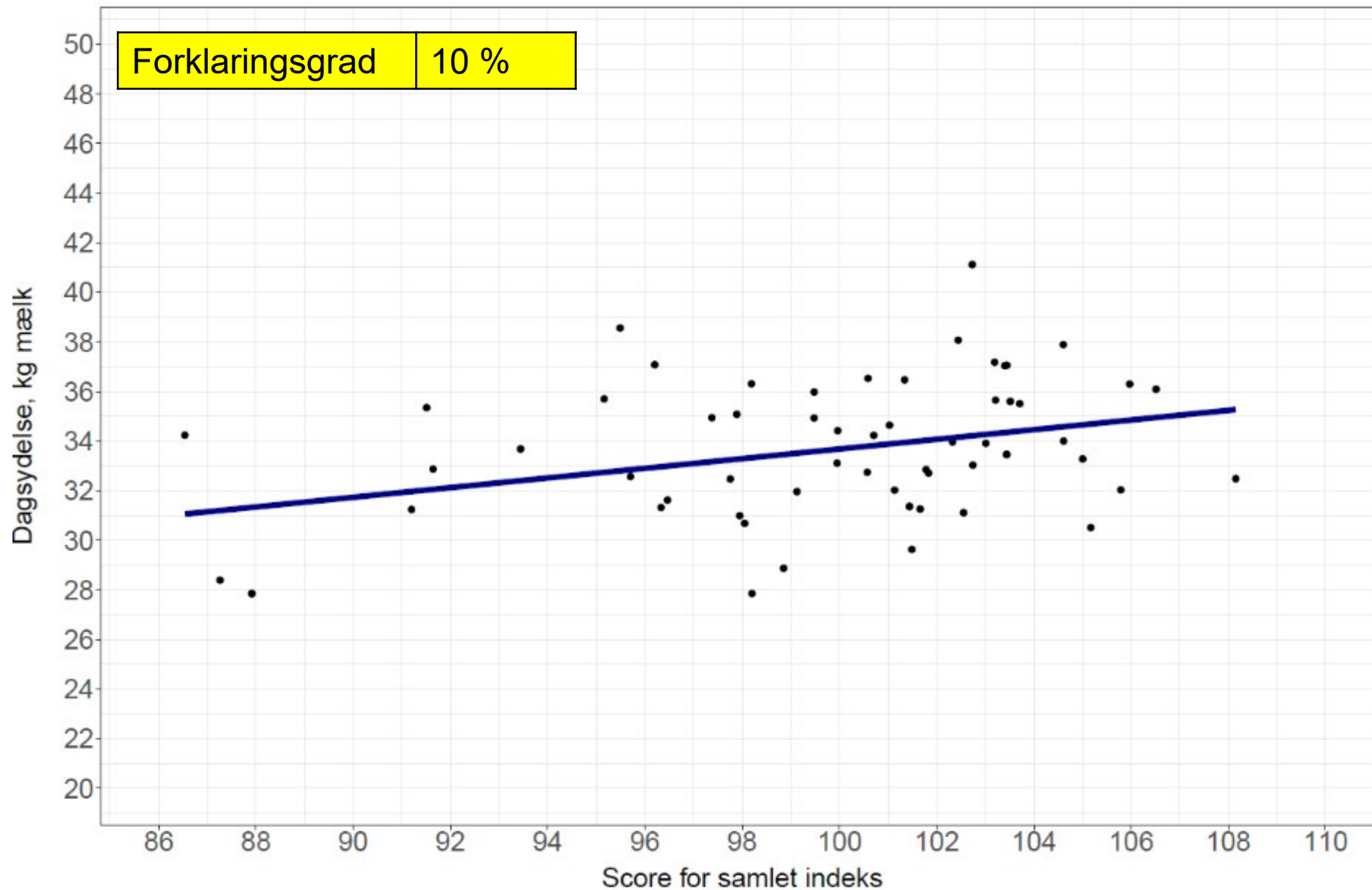
Et års data

Øjebliksbillede

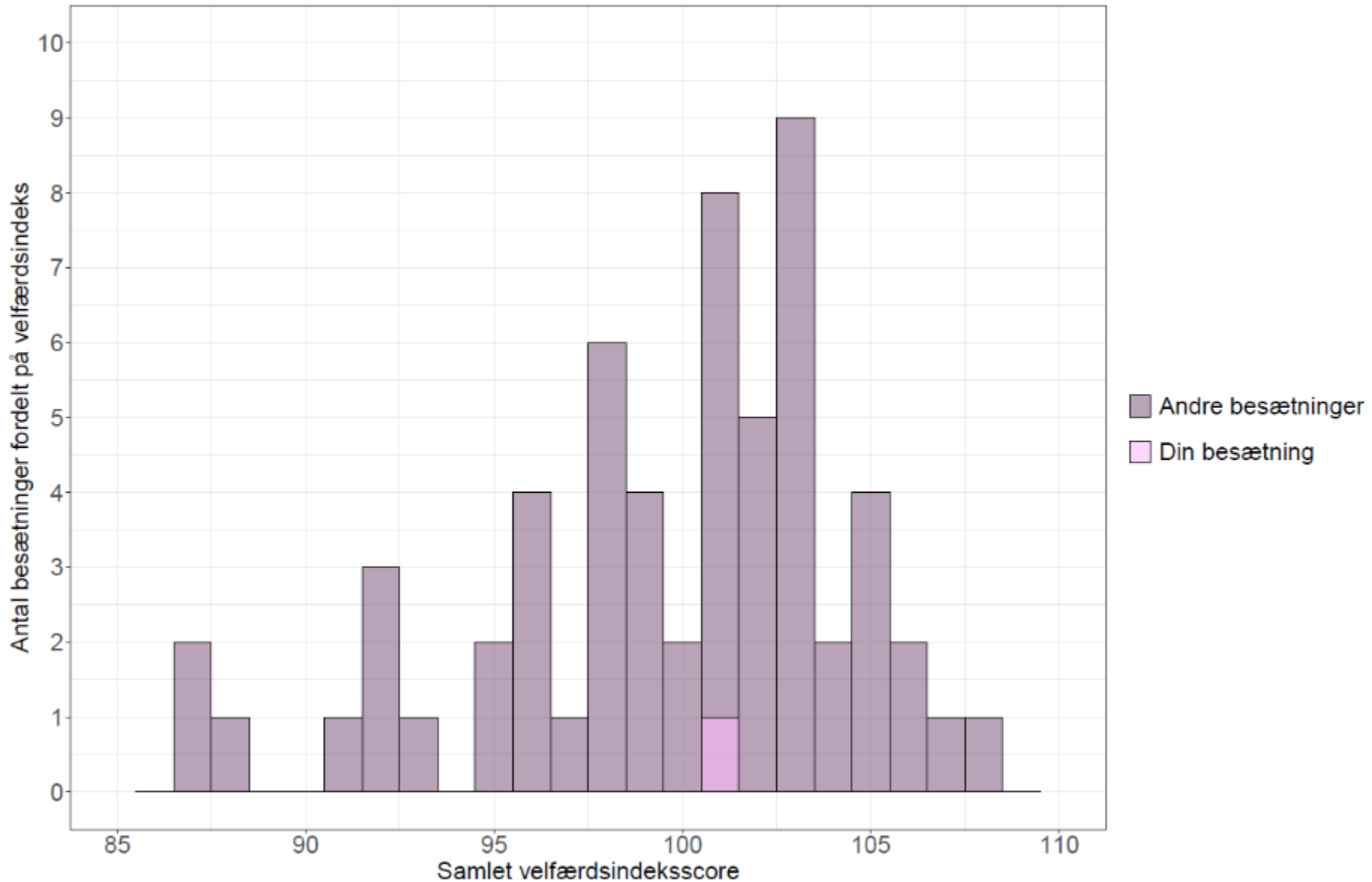
Hvad betød mest for dyrevelfærden

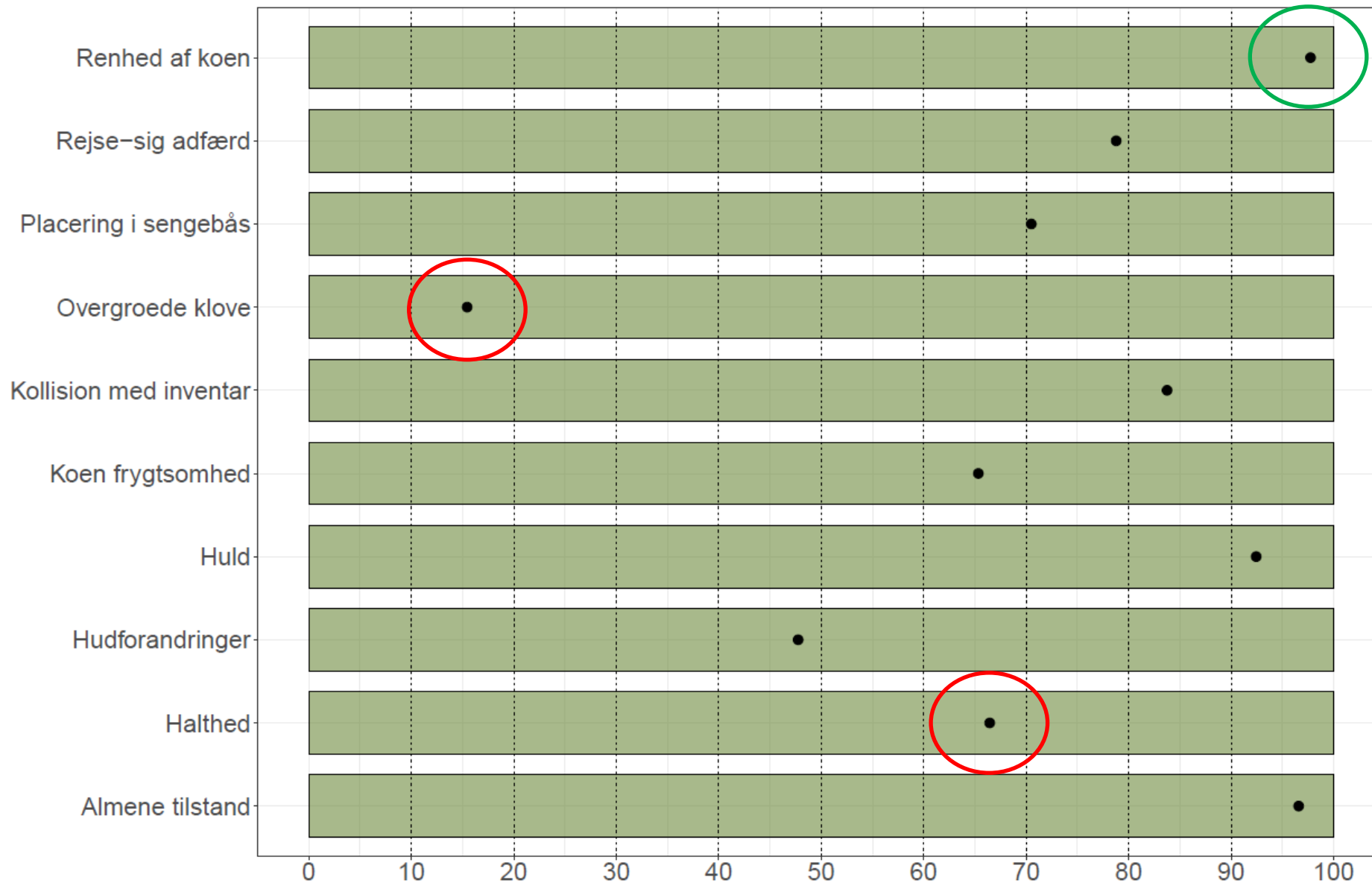
Samlet indeks og ydelse

Resultat til landmand – Samlet indeks

Hvad kan forbedre dyrevelfærden i besætningen?

Kan metoden bruges?

- Landmandsværternes indtryk
- Kan bruges til dokumentation af dyrevelfærd
  - Obligatorisk sundhedsrådgivning – dog tidskrævende
  - ESG-rapport?
  - Branding?

Konklusion

- Komplekse sammenhænge
- Enkeltfaktorer kan ikke forklare niveau af dyrevelfærd

Spørgsmål